

T.C.

SAĞLIK BAKANLIĞI

İZMİR KATİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ

ATATÜRK EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ

AİLE HEKİMLİĞİ KLİNİĞİ

**KANSER HASTALARINDA ANKSİYETE VE DEPRESYON BELİRTİLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

UZMANLIK TEZİ

Dr. Levent ŞAHİN

TEZ DANIŞMANI

Yrd. Doç. Dr. Hüseyin CAN

YARDIMCI TEZ DANIŞMANI

Doç.Dr. Yüksel KÜÇÜKZEYBEK

2015- İZMİR

ÖZET

KANSER HASTALARINDA ANKSİYETE VE DEPRESYON BELİRTİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kanser tüm dünyada ve ülkemizde görülen en önemli sağlık sorunlarından birisidir. Kanserli hastada tanı konulma anından başlayarak tedavi aşamalarının tümünde ve sonrasında çok değişik duygusal ve davranışsal tepkiler ortaya çıkmaktadır. Kanser hastalarının yaklaşık yarısında psikiyatrik bozukluklar bildirilmiştir, en sık görülen psikiyatrik bozukluk depresyondur. Bu araştırmanın amacı; kanser hastalarında, anksiyete ve depresyon belirtilerinin saptanması ve bu belirtilerle ilişkili olabilecek etmenlerin belirlenmesidir.

Kesitsel olarak yapılan bu çalışmaya Araştırmaya İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde, 15 Aralık 2013 - 15 Mayıs 2014 tarihleri arasında, Kanser Hastalarında Palyatif ve Destek Bakım Servisinde yatarak tedavi görmekte olup çalışmaya katılmayı kabul eden hastalardan oluşturuldu. Katılmayı kabul eden 105 hasta dahil edildi (n=105).

Araştırmada ilgili literatür bilgileri doğrultusunda araştırmacılar tarafından hazırlanan 16 soruluk "Hastayı Tanıtıcı Bilgi Formu" ve 14 soruluk "HAD Ölçeği (Hastane Anksiyete ve Depresyon Ölçeği)" kullanılmıştır. Her iki bilgi formu içinde uzman görüşü alınmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS IBM Statistics Version 22 paket programı kullanılarak analiz edilmiş ve tanımlayıcı istatistikler (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma) kullanılarak değerlendirilmiştir. $p < 0.05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Çalışmamızda son dönem kanser hastaların %47,6'sında anksiyete riski, %79'unda depresyon riski saptanmıştır. Anksiyete ve depresyon dereceleri ise, %52,4'ünde anksiyete yok, %45,7'sinde hafif anksiyete düzeyi; %47,6 hafif şiddette depresyon, %31,4 orta şiddette depresyon belirlenmiştir. Hastane Anksiyete Ölçeği skorları ortalama puan değerleri $9,99 \pm 4,54$ iken, depresyon düzeylerini ölçmek amacıyla uygulanan Hastane Depresyon Ölçeği skorları ortalama puan değerleri $11,74 \pm 5,66$ olarak tespit edilmiştir.

Hastaların tanımlayıcı özelliklerinden anksiyeteyi yaş ve öğrenim durumu, depresyonu ise yaş, öğrenim durumu, medeni durum ve hastanın kimlerle beraber yaşadığı etkilemektedir. Yaş arttıkça, eğitim düzeyi düştükçe anksiyete ve depresyon düzeyinin arttığı, evli ve eşleriyle yaşayanlarda depresyonun daha az görüldüğü tespit edildi.

Sonuç olarak araştırmaya katılan kanser hastalarının anksiyete riskleri literatüre uyumlu olarak artmış, depresyon riskleri ise literatürün üzerinde yüksek olarak belirlenmiştir. Araştırmanın bu

sonuçları doğrultusunda; Palyatif Bakım uygulamalarının yaygınlaştırılmasının ve hastaların psikososyal olarak desteklenmesinin önemini ortaya koyduğu gibi; anksiyete ve depresyon düzeylerinin geçerli ve güvenilir ölçeklerle periyodik olarak değeriendirilmesi önerilebilir.

Anahtar Kelime: Palyatif bakım, kanser, anksiyete, depresyon

ABSTRACT

ASSESSMENT OF SYMPTOMS OF ANXIETY AND DEPRESSION IN CANCER PATIENTS

The cancer is one of the most important health problems seen all over the world and in our country. Very different emotional and behavioral reactions arise in cancer patient, starting from the moment of diagnosis and in all stages of treatment and after it. About half of all cancer patients have been reported for psychiatric disorders, depression is the most common seen psychiatric disorder. The purpose of this study is to detect the symptoms of anxiety and depression in cancer patients and to determine the factors that can be associated with those symptoms.

In this study conducted as a sectional, the sample set of survey was made up of the in-patients who received treatment in Palliative and Supportive Care Services of Izmir Katip Çelebi University Atatürk Training and Research Hospital on December 15, 2013 - May 15, 2014 and agreed to participate in the study. 105 patients who agreed to participate in were included (n = 105).

In this research, 16 questions prepared by the researchers in accordance with the relevant literature "Patient Introductory Information Form" and 14 questions "HAD Scale (Hospital Anxiety and Depression Scale)" were used. Experts' opinions were taken for both forms. The data obtained from the research was analyzed by using software package program-IBM SPSS Statistics Version 22 in computer environment and was evaluated by using the descriptive statistics (number, percentage, mean, standard deviation). $P < 0.05$ was considered statistically significant.

In that study, it was found out that 47,6% of patients with end-stage cancer has the risk of anxiety and 79% has the depression risk. The degrees of anxiety and depression were identified as such that no anxiety is at 52,4%; mild anxiety is at 45,7%; mild depression is at 47,6%; moderate depression is at 31,4%. It was determined that while the average values of Hospital Anxiety Scale points were 9.99 ± 4.54 , the average values of Hospital Depression Scale points applied to measure the level of depression were 11.74 ± 5.66 .

The age and education affects the anxiety, one of the defining characteristics of the patients, and also age, educational background, marital status and people with whom patients live affects the depression. It was stated that while age increases and education level decreases, the levels of anxiety

and depression increases and depression is seen less frequently in patients married and living with their spouses.

As a result, the risk of anxiety of cancer patients participating in the research increased in accordance with the literature, but the depression risk was identified higher than the level which the literature states. In accordance with the results of the study; not only it was put emphasis on importance of the dissemination of Palliative Care Applications and giving the psychosocial support to patients; but also it can be advisable to evaluate periodically the levels of anxiety and depression with reliable and valid measurements.

Keywords: Palliative care, cancer, anxiety, depression